

Kontroverzní novela zvyšuje české policii pravomoci. Mohou vstupovat do bytů i zabavovat legální zbraně

- editor007 | 26. dubna 2024

ČESKO: Vládou ve středu prošla novela zákona o zbraních, která schytává kritiku z několika stran. Pokud by novelu schválil i parlament, zavedla by se obchodníkům povinnost hlásit podezřelé nákupy a policii by umožnila v řadě kontroverzních případů zabavit držené zbraně, případně provést domovní prohlídku. To se nelíbí zbraňovým asociacím, ale také například firmám, které při nepřiměřeném zásahu státu argumentují ušlými zisky.

Povinnost hlásit podezřelé obchody zavádí i nový zákon o zbraních, který v březnu podepsal prezident Petr Pavel, ten však začne platit až od roku 2026. Ministerstvo vnitra proto navrhuje nyní platný zákon novelizovat, a to i o další části, které se okamžitě staly terčem kritiky.

„Touto změnou se opouští pravidla, které tu bylo přibližně od roku 1990, tedy že právo na zbraň je nárokové po splnění podmínek. Tímto ustanovením toto pravidlo končí a vracíme se k právu na zbraň na posouzení. Nebude to vymezeno pozitivně, ale negativně, a když si to nebudou přát, tak vám to prostě nemusí dát,“ sdělil redakci Jan Skalický, předseda Asociace výrobců a prodejců zbraní.

Šikanózní stát?

Novela také rozšíří možnosti policie pro zajištění zbraní. Nově je bude moci zajistit v případech, kdy o jejich držiteli získá informace, že může představovat „vážné nebezpečí pro vnitřní pořádek nebo bezpečnost“.

I to však mnozí kritizují. Výhrady se objevily už v nedávném [připomínkovém řízení](#), podnikatelům například vadilo, že není přesně určeno, na jak dlouho by se zbraně nebo doklady zabavovaly.

„Návrh je zcela chybný jak po právní tak po věcné stránce. Zajištění zbraně je chápáno jako krátkodobé opatření, které následuje po neodkladném zadržení zbraně (§ 56) z důvodu nějaké akutní hrozby nebo z důvodu reálně hrozící ztráty podmínek pro právo držitele se zbraní nakládat (spolehlivost, bezúhonnost, zdravotní způsobilost). Nově navržené znění odst. 2, § 57 pak umožňuje zajistit policii zbraně a oprávnění na základě údajné „informace či stanoviska“ od „orgánu veřejné moci“ (OVM) a to bez uvedení lhůt a opravných prostředků, v reálné praxi pokud jde o délku rozhodování soudů na několik let,“ pustila se do předkladatele v podobě ministerstva vnitra Konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských svazů (KZPS).

„Kromě podnikatelů v oboru zbraní a střeliva jsou na držení zbrojního průkazu či zbrojní licence existenčně závislí také profesní myslivci (bažantníci, oborníci, myslivecké stráže a myslivečtí hospodáři), dále jde o zaměstnance bezpečnostních agentur, osoby, které jako zaměstnanci provádějí výcvik se zbraněmi nebo působí jako správci střelnic. Pokud uvedené osoby přijdou, byť jen „dočasně na pár měsíců či let“ o zbrojní průkaz či licenci, znamená to ztrátu zaměstnání se všemi existenčními následky,“ přidává spolek Liga Libe.

Vnitro se proti tomu ohradilo. „S ohledem na základní zásady fungování demokratického právního státu nesmí být postup orgánů veřejné moci libovolný, licoměrný ani šikanózní. Stejně tak musí orgány veřejné moci postupovat vždy v mezích své působnosti. Současně je třeba upozornit, že

zajištění má formu standardního správního rozhodnutí, a musí tedy být adekvátně a přezkoumatelně odůvodněno. Možnosti právní ochrany před případným nezákonným rozhodnutím zůstávají zachovány i v případě, že by měly původní informace nebo stanovisko orgánu veřejné moci podobu utajované informace,“ odpověděl v řízení resort.

Sám ministr vnitra Vít Rakušan si za legislativou dle svých slov stojí. Podle něj to sice může být někdy vnímáno jako šikana, primárně jde ale o zamezení tragédiím. „Ptejte se v této společenské atmosféře, jestli je dobré, nebo není mít institut preventivního zabavení zbraně ve zbraňové legislativě. (...) Z našeho politického rozhodnutí říkáme, že institut preventivního zabavení zbraně jako instrument, který může předejít riziku takových neštěstí, je něco, co naši zbraňové legislativě chybí,“ nechal se slyšet.

Hojně kritizovaným bodem je i v případě odmítnutí vydání zbraně možnost, že by policie mohla provést domovní prohlídku. Problémem to může být i u zbraní kategorie D, které také mohou být zabavené, ale nejsou nikde registrované. „Vy máte dvě možnosti. Buď policii zbraně vydáte, nebo podle paragrafu 57 udělají domovní prohlídku. Bez soudu, bez státního zástupce. (...) V zákoně nikdy nemůže být ustanovení o zabavení zbraní, o kterých někdo jistě neví,“ zlobí se Skalický.

Podezřelé nákupy

Výtky přišly i na institut hlášení neobvyklého obchodu. „Držitel zbrojní licence, který je podnikatelem v oboru zbraní a střeliva, oznámí policii převod zbraně nebo střeliva nebo právní jednání směřující k takovému převodu, které důvodně považuje za podezřelé,“ mělo by stát podle návrhu novely v zákoně. Pokud držitel licence oznámení neprovede, dopustí se podle návrhu přestupku.

V důvodové zprávě úřad upřesňuje, že podezřelé jednání nelze z principu přesně definovat. Může ale například jít o případy, kdy se zákazník pokusí zakoupit zbraň, k jejímuž držení není oprávněn, pokud se prodejce domnívá, že pořízení zbraně je součástí přípravy na spáchání trestného činu nebo „abnormální zmatenost, apatie nebo výrazné známky tíživého stresu“ u nakupujícího.

Podle kritiků ale legislativa nesmyslně předpokládá, že by měl prodejce bez metodiky vědět, komu zboží může, a komu nemůže prodat. „Prodejce není psychiatr, aby vyšetřoval zákazníka a nemůže vědět, co je podezřelý obchod, aby jej mohl nahlásit,“ glosuje Skalický.

Vnitro v připomínkovém řízení kritiku brzdilo. „Návrh je formulován obecně, nicméně není bezbřehý. Podnikatel nebude v žádném případě muset ohlašovat policii veškeré transakce, ale pouze ty – jak návrh ostatně výslovně uvádí – které důvodně považuje za podezřelé,“ vysvětluje.

Nový zákon o zbraních a střelivu podepsal prezident Pavel na konci března. Kromě zmíněných ustanovení například zkracuje lhůty pro lékařské prohlídky držitelů zbraní z deseti na pět let, zahrnuje také možnost policie nařídit tuto prohlídku kdykoli. Ošetřující lékaři mají získat přístup do centrálního registru zbraní a ověřovat, zda je jejich pacient držitelem zbrojního průkazu. Kvůli digitalizaci centrálního zbraňového registru a jeho propojení s dalšími policejními a zdravotními evidencemi nabyde norma účinnosti až od přespříštího roku.

Druhá novela je podle ministerstva vnitra předkládána v reakci na prosincovou střelbu na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy, kde její student zabil 14 lidí a 25 lidí zranil a následně zastřelil i sebe. Od opozičního poslance hnutí ANO Jiřího Maška přišla také kritika, že novela vznikla příliš rychle. To Rakušan odmítl s tím, že legislativa vznikala průběžně dva roky, teď se jen proces urychlil.

ZDROJ